

Oduu Sobaa Waa'ee Talaalliiwwan COVID-19 Sirreessuu

Namoonni hedduun waa'ee talaalliiwwan COVID-19 ilaalchisanii gaaffii fi yaaddoo qabu. Kun waanuma baratamaadha. Sanadi kun waa'ee talaalliiwwan COVID-19 irratti dhugaa jiru isinitti hima.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 qopheessuu keessatti tartiibni balaa ittisuu irra darbame tokkoyyuu hinjiru.

Talaalliiwwan COVID-19 akkuma talaalliiwwan biroo tartiibawwan balaa ittisuu walfakkaatu keessa darban. Qorattoonni wal'aansaa sababni isaan saffisaan talaalliiwwan kana hojjechuu danda'aniif qorannoo duraanii waggoota hedduu fi maallaqa mootummaa federaalaa irraa kan ka'edha.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 tokkoon tokkoon namoota gareewwan umurii hayyamamee keessa jiraniif ni hojjeta.

Akka isaan miidhaa-maleeyyii ta'anii fi hojjetan mirkaneeffachuuf, talaalliiwwan COVID-19 hundi namoota kumaatamoota umurii, sanyii fi qomoo garaa garaa irratti qoratamanii ilaalaman.

✓ Talaalliin COVID-19 bilisaan kennama.

Haalli inshuraansii ykn koolu-galtummaa keessanii waan fedhe iyyuu haa ta'uu kaffaltii gaafatamuu hinqabdan.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 qaccee sanyii (DNA) keessan jijjiiruu hindanda'an.

RNA ergamaan (mRNA) talaalliiwwan Pfizer fi Moderna COVID-19 keessaa, wiirtuu seeliiwwanii bakka qacceen sanyii (DNA) itti qophaa'u gonkumaa waan hinseenneef, qaccee sanyii namaa (DNA) jijjiiruu ykn fooyyessuu hindanda'u. mRNA n hojii isaa erga raawwatee booda qaaman dhabamsiifama.

✓ Talaalliin Johnson & Johnson COVID-19 miciree daa'ima gadameessa keessaa of keessaa hinqabu.

Talaalliin kun vaayirasii qufaa miidhaa hinqabne, kan 'adenovirus' jedhamu irraa qopheeffama. Vaayirasiin qufaa kun seeliiwwan daa'ima garaa keessaa irraa waggoota kurnan darban dura fuudhamanii qopheessaa talaallichaatiin turfaman irratti guddifama. Gareewwan amantaa fi dhaabbileen naamusa lub-qabeeyyii (bioethical institutes) hedduun akka jedhanitti talaalliiwwan biroon hanga hinjirretti namoonni osoo of hin ceepa'in talaalii kana fudhachuu danda'u.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 maayikiroochiipsii of keessaa hinqaban.

Talaalliiwwan COVID-19 haarawni maayikiroochiipsii sochii namaa hordofanii fi to'atan of keessaa hinqaban.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 wantoota tursiisuuf fayyadan, buphaa ykn oomishaalee foon booyyee hinqaban.

Talaalliiwwan COVID-19 wantoota kanniin of keessaa hinqaban: haancaa; tursitoota; ykn oomishaalee bineeldotaa, oomishaalee foon booyyee ykn jelaatiinii dabalatee. Talaalliiwwan kunniin buphaa keessatti hinguddifaman, oomishaalee buphaalee of keessaa hinqaban.

✓ Namoonni ulfa ta'an talaalamuu danda'u.

Ragaan yeroo ammaa nuti qabnu akka agarsiisutti, talaalliiwwan COVID-19 daa'ima garaa keessaa irratti dhiibbaa hinqabu ykn ulfa hinbaasu. Dubartiin ulfi bu'aawwanii fi balaawwan talaalii fudhachuu hubattee talaalamuuf dooktarii ishee waliin akka dubbattuuf gorsina.

Dabalataan kan baratamuu qaban

Waa'ee talaalliiwwan COVID-19 caalaatti barachuudhan yerro itti fufnu, odeeffannoo haaraa ykn yaadoota furmaata ifa ba'aan jiraachuu ni danda'u, garuu talaalliiwwan jireenya-olchaan argachuu irraa kan tursiisaniif kunneen sababoota hin ta'an.

✓ Talaalliiwwan COVID-19 dhala nama hindhabsiisan/hormaata hindhrku.

Yoo guyyaa tokko daa'ima dhaluugara fuulduratti kan barbaaddan ta'e, talaallii COVID-19 argachuu dandeessu. Dhiirotaa fi dubartiwwaniif rakkinoota dhiibbaawwan cinaa dhala dhabuu akka bu'aawwan fidan ragaan hin jiru.

✓ COVID-19 yoo isin qabee jira ta'e iyyuu talaalamaa.

Ittisi qaama namaa COVID-19n qabamuu irraa argamu hammam akka turu hinbeeknu, ittisi qaamaa hammam akka namni tokko dhukkubsate irratti hundaa'a yoo ta'es hinbeeknu. Akaakuuwwan talaallii namoota COVID-19n qabamanii turan irratti hammam akka dhiibbaa qabanis hinbeeknu.

✓ Talaalicharraa COVID-19 nama qabuu hindanda'u.

Talaalliiwwan kun vaayirasii COVID-19 kam iyyuu of keessaa hinqaban.

✓ Talaallii booda dhiibbaawwan cinaa baratamoo dha.

Dhiibbaawwan cinaa kun dhukkuba COVID-19'iin qabamuu waliin yeroo madaalamu slaphaa dha. Iddo marfeen kennameerratti dhukkubbii, dirmammuu, ykn diimata; mataa bowwoo qabaachuu; miira dhibee; dadhabbinnaa; fi ho'ina qaamaa/leygdaa sadarkkaa gadaanaa jechuuni qaamni keessan talaallichaaf deebii kennaa jira jechuu dha. Kuni yeroo baayyee guyyaa 1-2 tura. Yoo dhiibbaawwan cinaa kamiyyuu hin qabaanne ta'es gaarrii dha. Namni tokko tokko talaalliiwwaniif haala adda ta'een deebii kenna.

✓ Faayidaaleen talaallii miidhaa balaawwan xiqqoo yeroo tokko tokko mudatan caalaa dha.

Rakkinoota akka dhimmoota itita diigaa talaallii Johnson & Johnson ykn erga mRNA talaallii (Pfizer or Moderna) booda myocarditis/pericarditis wajjin kan walqabaatee gabaasamni turan, garuu haaloanni kunnen darbee' darbee ta'usaa fi kan wal'aanamuu danda'u beekuun barbaachisaa dha. Talaalliiwwan COVID-19 nagaa qabu. Waa'ee rakkinoota darbee darbee mudatan kunneen beekuu fi akkamitti akka waldhaanaman beekuun sirna ilaaluu nageenya kan talaallii keenyaa akka hojjetaa jiru mallattoo dha.

✓ Talaalliin hunda caalaa filatamaan isa jalqaba isinii dhiyaatedha.

Talaalliiwwan COVID-19 dhibeewwan rakkisaa fi du'a COVID-19 tiin dhufan ittisuudhaaf baayyee garii dha. Akkasumas talaalliiwwan hundinuu dhukkubaa kan biroo ittisuuf bu'a qabeessa ta'anii mul'ataniiru.

Odeeffannoo dabalataa kanarraa argadhaa [Waa'ee Talaallii COVID-19 \(www.health.state.mn.us/diseases/coronavirus/vaccine/basics.html\)](http://www.health.state.mn.us/diseases/coronavirus/vaccine/basics.html)

mn MINNESOTA

mn.gov/vaccine